

CURS D'HISTÒRIA AL MUSEU 2013

Amb ulls de dona: Testimonis femenins del passat (c. 800 a C. – c. 1600)

Dr. Francesc Rodríguez Bernal
Francesc.rodriiguez.bernal@historia.udl.cat

DESCRIPCIÓ

Amb ulls de dona: testimonis femenins del passat (c. 200 – c. 1600) vol ser una activitat adreçada a la totalitat de la ciutadania, especialment a totes aquelles persones interessades en la història de les dones. L'activitat ha estat creada amb una clara vocació transversal, i amb la intenció d'oferir una panoràmica general i crítica de la història de les dones des de l'Antiguitat fins a l'època de la Contrareforma, tot insistint en els coneixement horitzontals, el desenvolupament d'un esperit crític i el contacte directe amb algunes de les obres i els espais que millor ajuden a comprendre la història de les dones a l'Antiguitat, l'Edat Mitjana i a l'època Moderna.

Els continguts s'organitzen de manera cronològica, aproximadament entre l'univers de la Grècia Arcaica de la primera Olimpíada i l'Europa del darrer Manierisme. Les 5 sessions programades volen donar protagonisme als testimonis femenins de la història, tot centrant els continguts sobre els textos que els hi hem conservat, completant les explicacions orals amb visualitzacions d'imatges, mapes històrics, taules, i cronologies destacades a cada període, si s'escau.

Calendari temàtic

Dimecres 18 de setembre

1. Temps remots: les dones a la Grècia clàssica

La civilització hel·lènica creà un univers cultural desenvolupat per homes i per als homes. Tant la mitologia com la literatura ens parlen del rol que els pares de la democràcia reservaven a les seves companyes. Els homes i les dones d'Atenes vivien vides separades i la major part de les informacions que tenim es refereix a ells. Amb tot és possible realitzar un perfil de la vida femenina que ens parla de reclusió, maternitat i separació de rols en una societat que afavoria, a la seva literatura i escrits erudits, el paper secundari de les dones.

Dimecres 25 de setembre

2. Les dones a Roma i a l'Antiguitat Tardana

Els canvis socials es combinaren en el món hel·lenístic amb elements romans per a produir una emancipada i respectada classe alta femenina. Entre les matrones romanes, Cornèlia fou un model. La legislació romana, però, incideix en la figura del *pater familias* com una ombra legal sobre la dona romana. La generalització de la religió cristiana s'obrí inicialment a les matrones i aristòcrates per allunyar-les progressivament de la participació litúrgica activa a mesura que la nova fe configurava els seus elements de prestigi més elementals.

Dimecres 2 d'octubre

3. Llums i ombres sobre la feminitat a la primera Edat Mitjana

Les societats medievals varen configurar universos vitals de grans contrastos, també per les dones: si alguns aristòcrates les amagaven tancades a torres inexpugnables, d'altres les respectaven com a senyores de castells; si algunes dones acceptaren un rol estrictament familiar i domèstic, d'altres acompanyaven als seus marits al camp de batalla; i finalment, l'univers de la cultura cortès que es recrea entre

l'adoració mostrada per gran nombre de trobadors i el somni de molts cavallers artúrics: obtenir una vídua rica!

Dimecres 9 d'octubre

4. La dona a la fi de l'Edat Mitjana: cristianes, jueves i musulmanes

Per als homes i dones de la tardor medieval, la religió no és una elecció presa amb llibertat i en consciència. Determinada pel lloc de naixement, la fe és una forma de vida i un tret diferenciador i essencial que acompanya les persones i determina tota la seva existència. Era el rol de les dones jueves, cristianes i musulmanes diferent en funció de la seva religió? Quina era la situació de les dones jueves a Europa, Catalunya o Tàrrrega?

Dimecres 16 d'octubre

5. A la recerca del Renaixement de les dones (ss. XV-XVI)

La cultura del Renaixement, alimentada per la recuperació de l'estètica i els models de vida de la Roma Clàssica, condemnà les dones a viure en el passat. Els aristòcrates italians les tractaren com d'antuvi havien fet els seus avantpassats imperials i se'n mostraven orgullosos. La vida en religió no fou una agradable sortida. A la llum de la *devotio moderna* que fomentava les visions i manifestacions físiques de l'èxtasi, moltes dones feren de l'anorèxia i la bulímia les companyes habituals del seu viatge cap a la recerca de la contemplació del rostre de Déu.